

→ předního českého kubisty Emila Filly. Jejím domovem je zámek v Chropyni. Zdejší rodák Filla je bohužel ve světě možná známější než doma. Postaraly se o to svorně nacistický a komunistický režim, pro jehož úředníky bylo jeho dílo nesrozumitelné. Filla nacisté jako předního představitele „zvráceného umění“ hned první den okupace zatkl a z koncentráků jej osvobodil až konec války. Jejich teorii o zvráceném umění ovšem sakumprásk převzali komunisté, a tak od roku 1949 nesměl Filla vystavovat.

Král Ječmínek

Ne každá země či oblast se může pochlubit svým králem. Haná takového krále má, a to už od dob Velkomoravské říše. Jmenuje se Ječmínek a jeho „rodný list“ mu byl vystaven v Chropyni na Kroměřížsku. Pražské encyklopedie jej většinou pomíjejí, Trávníčkův a Vášův Slovník jazyka českého z roku 1941 na něj však pamatuje, byť strohým heslem: Ječmínek – hrdina moravské pověsti.

FOTO: JOSEF HAVEL

Větrný mlýn ve skanzenu v Rymicích

Více pozornosti mu věnovali historizující spisovatelé včetně Jiráska. Ten se prý ale plete, když uvádí, že se narodil na chropýnském hradě. Tam žili jeho rodiče. Ječmínek sám se však podle pověsti narodil v ječmeni na neďalekém poli.

Barokní zámek nenabízí jen Ječmínkův sál, ale také jednu z nejcennějších sbírek historických vojenských zbraní v zemi, která patří olomouckému arcibiskupství. Takové množství zbraní ze 17. století není k vidění nikde jinde v zemi. Histo-

rická expozice představuje život na Haně od pravěku až po nedávné časy. Sály jsou věnované zemědělství, ale i rybníkářství. Ječmínkovo rodiště láká více turistů od doby, kdy Chropyni vede nově otevřená Moravská cyklotrasa.

Kojetín a Rymice

Úhledné hanácké město Kojetín, tvořící s Chropyní a Tovačovem osnovu našeho výletního trojúhelníku, nepatří zatím mezi příliš vyhledávané. Přinejmenším Masarykovo náměstí by se ale vidět mělo. Například okresní dům. Honosná stavba bývalého zájezdního hostince U Zlatého křížku, v níž po rekonstrukci sídlí městská knihovna a informační centrum, hostila v minulosti i Josefa Mánesa. Ten právě tady namaloval v únoru 1849 známý obraz Naše Hanačky. Na své si přijdou i milovníci lidové barokní tvorby, kterým lze doporučit památkově chráněná zděná hranolová boží muka z roku 1702 před jedním z domů na Olomoucké ulici.

Rezervace památek hanáckého lidového stavitelství v Rymicích u Holešova určitě stojí za malou expedici za oficiální hranice mikroregionu střední Haná. Návštěvníci muzea pod širým nebem mají k dispozici šestici domů s původními interiéry, které vyrostly někdy kolem 18. století, a středověkou tvrz, kde před třicetiletou válkou pobýval Albrecht z Valdštejna. K vidění jsou dílny vesnického sedláře nebo kovárnů, na jejímž nádvoří je navíc kuriózní zařízení na zvedání dobytka při kováření. Všechny domy v areálu jsou postaveny buď tradiční technologií dřevěného srubu s hliněnou omítkou, nebo z nepálených cihel. Až na kovářnu, kam se kvůli ohni dávala štípaná břídlíce, mají střechy ze slaměných došků. Lákadlem rezervace je také větrný mlýn holandského typu s kompletním zařízením včetně mlýnských kamenů, přenesený v 90. letech z neďalekých Bořenovic, prý by mohl začít hned mlít.

JOSEF HAVEL

Mezi Tovačovem a Kojetínem

Hanácká rovina způsobuje, že to v okolí Tovačova značenými turistickými cestami nehýří. Přesněji: městečkem, zdaleka na sebe upozorňujícím vysokou věží, prochází jen jedna značená cesta. Nejbližší železniční stanice je Kojetín. Nabízím dvě varianty: pěší a cyklo. U pěší varianty předpokládáme, že se dostanete na start v Tovačově a skončíte na železniční stanici v Chropyni, cyklovariantu začneme a skončíme v Kojetíně s tím, že polovina trasy povede po neznámených veřejných cestách. Trasy vedou příjemnými rovinnými s možnostmi občerstvení. Mapa je podmínkou.

a) pěší varianta: Z Tovačova se vydáme po zelené na jih nejprve po silnici do Annína a pak cestou po břehu Skašovského rybníka a okrajem Lobodice míříme k řece Moravě. Značená cesta blaty nás dovede do Kojetína. Pohnuté dějiny této prastaré osady zakončilo její poškození při dobývání na konci druhé světové války. Po zeleně značené cestě se opět přiblížíme k řece Moravě a od Miňůvského mostu po modré dojdeme lesem kolem Chropýnského rybníka, který je národní přírodní památkou v lužním lese Včelín, do Chropyně. Městem projdeme k železniční stanici, kde pěší trasa končí.

b) cyklotrasa: Cyklotrasa začíná v Kojetíně a proti směru pěší trasy se po zelené vydává do Tovačova. Se zelenou značkou pokračuje dále na sever nejprve mezi dolním Hradeckým rybníkem a Křenovským rybníkem a pak po břehu levého Hradeckého rybníka do Věrovany. Ve zdejší hřbitovní kapli bychom našli křížovou cestu od Joži Uprky. Ze vsi vyjedeme téměř na západ – teď už bez značky – za posledními domy dojdeme k hlavní silnici č. 435 a dáme se po ní doleva. Po dvou kilometrech u silnice vlevo míjeme památník z prusko-rakouské války 1866 v místě tehdejší bitvy. Po téže silnici projedeme Tovačovem, následují Oplocany a Polkovice. V nich silnice ústí „táčkovou“ křížovatkou na silnici č. 367, po níž se dáme opět doleva přes Uhřovice do Kojetína. Uprostřed města se „chytíme“ zelené značky a shodně s pěší trasou dojdeme do Chropyně. Značku opustíme již u zámku po silnici č. 436 doleva, projedeme lesem rezervace Včelín a vrátíme se do Kojetína.

JAN STRÁSKÝ

Autor je místopředseda Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapa: Haná, Olomoucko, 1:50 000, edice KČT č. 57

TRASA

cyklovarianta:

1. Kojetín, žst. – po zelené: 2. Lobodice (7) – 3. Skašovský rybník (8) – 4. Tovačov (11) – 5. Hradecké rybníky (13) – 6. Věrovany (17) – po neznámené silnici: 7. Tovačov (22) – 8. Annín (24) – 9. Oplocany (26) – 10. Polkovice (28) – 11. Uhřovice (31) – 12. Kojetín (33) – po zelené: 13. Miňůvský most (39) – 14. Chropyně (43) – po neznámené silnici: 15. Kojetín (48).